Ταναγραϊκή



Η αρχαία Τανάγρα βρίσκεται 5 χλμ. νότια του Σχηματαρίου, στο κέντρο περίπου της νοτιοανατολικής Βοιωτίας, πάνω στον χαμηλό λόφο Γκριμάδα. Στα νότια διατρέχεται από τον ποταμό Ασωπό και στα ανατολικά από τον παραπόταμο του Λάρη (αρχαίος Θερμοδών, πιθανότατα).

Σύμφωνα με τον ομηρικό «Νηών Κατάλογο», τις πινακίδες της Γραμμικής Β των Θηβών και τις αρχαιολογικές έρευνες, κατά τη μυκηναϊκή περίοδο, στην ευρύτερη περιοχή της Τανάγρας, είχαν αναπτυχθεί αρκετοί οικισμοί, οι οποίοι φαίνεται ότι ανήκαν στο ισχυρό βασίλειο των Θηβών (Ελεών, Αυλίς, Γραία, Μυκαλησσός, Άρμα κ.α.). Από τους μυκηναϊκούς οικισμούς που έχουν εντοπιστεί στην περιοχή, δύο είναι οι πιο σημαντικοί. Ο πρώτος, στα νοτιοανατολικά της σημερινής Τανάγρας, είναι γνωστός από τα νεκροταφεία που έχουν ευκαιριακά ανασκαφεί στις θέσεις Γέφυρα και Δένδρο. Πρόκειται για συστάδες θαλαμοειδών κυρίως τάφων, λαξευμένων στον μαλακό βράχο και τοποθετημένων σε πυκνή μεταξύ τους διάταξη, οι οποίοι περιείχαν μεγάλο αριθμό πήλινων διακοσμημένων λαρνάκων. Η γραπτή τους εικονιστική διακόσμηση αντλεί θεματολογικά τα πρότυπά της από την τέχνη της δυτικής Κρήτης, με την οποία η Βοιωτία διατηρούσε εμπορικές σχέσεις κατά την ανακτορική περίοδο (1400-1200 π.Χ.). Η τεχνοτροπία της, ωστόσο, είναι καθαρά

μυκηναϊκή με τοπικές ιδιαιτερότητες. Σχετίζεται με τα ταφικά έθιμα και τις θρησκευτικές και εσχατολογικές αντιλήψεις των κατοίκων της εποχής, ενώ περιλαμβάνει και επεισόδια από την καθημερινή ζωή των ζώντων. Οι παραστάσεις είναι λιτές και γραμμικές σαν σκίτσα, αλλά παράλληλα άμεσες και εκφραστικές. Ο δεύτερος σημαντικός μυκηναϊκός οικισμός εντοπίστηκε στον λόφο Καστρί Κλειδίου, όπου έχουν ανασκαφεί οικοδομικά κατάλοιπα και τάφοι.

{tab=Τανάγρα}



Από την αρχαϊκή περίοδο (7ος - 6ος αι. π.Χ.) Η Τανάγρα αποτελούσε οργανωμενηπολη, στο κέντρο περίπου της αναφερόμενης από τον Στράβωνα Ταναγραϊκής περιοχής η οποία περιελάμβανε τις παράλιες πόλεις Αυλίδα και Δήλιον και τις πόλεις Ελεών, Άρμα, Μυκαλησσός και Φαραί, που συνιστούσαν τη λεγόμενη «τετρακωμία».

Ως σημαντικότερη πόλη, η Τανάγρα είχε τον έλεγχο της Ταναγραϊκής, αν και όχι πάντα ολόκληρης. Από το 500 π.Χ. ο έλεγχος της τετρακωμίας και των παραλίων του Ευβοϊκού περιήλθε στη Θήβα. Λίγο πριν από το 424 π.Χ. απέκτησε και πάλι η Τανάγρα τον έλεγχο του Δηλίου, και από το 338 π.Χ. μέχρι και τους ρωμαϊκούς χρόνους, της τετρακωμίας και της Αυλίδας.

Περί το 560 π.Χ. η Τανάγρα φέρεται να ίδρυσε, μαζί με τα Μέγαρα, την αποικία Ηράκλεια στον Εύξεινο Πόντο, και στο τελευταίο τέταρτο του 6ου αι. π.Χ. αποτελούσε μέλος της Βοιωτικής Ομοσπονδίας και έκοβε νομίσματα με τα αρχικά του εθνικού Ταναγραίων. Κατά την ίδια περίοδο έλαβε μέρος στη διαμάχη μεταξύ Βοιωτών και Αθηναίων, κατά την οποία τελικά επικράτησαν οι τελευταίοι.



Κατά την περίοδο των Περσικών πολέμων, τάχθηκε εναντίον των Ελλήνων στο πλευρό των Θηβαίων. Μετά τα Περσικά, όταν η Θήβα βρέθηκε σε δυσμενή θέση λόγω της στάσης της, η αρχηγία της Ομοσπονδίας ανατέθηκε στην Τανάγρα. Ωστόσο η ολοένα αυξανόμενη δύναμή της θεωρήθηκε απειλή για τους Αθηναίους, οι οποίοι φρόντισαν, το 460 π.Χ., να προκαλέσουν πολιτικές αναταραχές στους κόλπους της. Το 457 π.Χ. η περιοχή έγινε πεδίο δύο σημαντικών μαχών: στην πρώτη, εναντίον των Σπαρτιατών, συμμάχων των Βοιωτών, οι Αθηναίοι ηττήθηκαν, ενώ στη δεύτερη, εναντίον των Βοιωτών, νίκησαν κατά κράτος και κυριάρχησαν για τα επόμενα χρόνια σε ολόκληρη τη Βοιωτία. Τότε κατεδαφίστηκαν και τα τείχη της Τανάγρας.

Μετά τη μάχη της Κορώνειας (446 π.Χ.), η Τανάγρα αποτέλεσε ένα από τα ένδεκα μέλη του νεοσυσταθέντος Βοιωτικού Κοινού. Κατά την περίοδο του Πελοποννησιακού πολέμου (431-404 π.Χ.), αν και ανοχύρωτη και ευάλωτη στις επιδρομές των Αθηναίων, παρέμεινε στο πλευρό της Ομοσπονδίας.









